

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

อ.วีรพจน์ รัตนवार

สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประวัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พ.ศ. 2450–2453

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้จัดตั้ง "สวนสุนันทาวิทยาลัย" เพื่อเป็นที่ประทับพำนักของพระนางเจ้าสุวัทนาหมารชิน

พ.ศ. 2475

เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ส่งผลให้เจ้านายฝ่ายไม่ยอมออกจากสวนสุนันทา

พ.ศ. 2480

คณะรัฐมนตรีมีมติให้ขจัดสวนสุนันทาเป็นสถานศึกษา ตั้งชื่อ "โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย"

พ.ศ. 2518

ยกฐานะเป็น "วิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา" ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู เปิดสอนระดับปริญญาตรี

ปัจจุบัน

เปิดสอนระดับปริญญาตรี-เอก มีหลายวิทยาเขตทั่วประเทศ และเป็นมหาวิทยาลัยที่โดดเด่นในด้านวัฒนธรรมและค่านิยม

พ.ศ. 2467–2472

พระนางเจ้าสุวัทนาหมารชินโปรดให้จัดตั้ง "โรงเรียนข้าราชการเพื่ออบรมกุลสตรีไปสวนสุนันทา"

พ.ศ. 2475

เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ส่งผลให้เจ้านายฝ่ายไม่ยอมออกจากสวนสุนันทา โรงเรียนข้าราชการถูกยกเลิกโดยปริยาย

พ.ศ. 2518

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานนาม "สถาบันราชภัฏ" และตราพระราชลัญจกร

พ.ศ. 2535

ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏรองรับการดำเนินการสวนสุนันทาเปลี่ยนนามเป็น "สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา"

ปัจจุบัน

เปิดสอนระดับปริญญาตรี-เอก มีหลายวิทยาเขตทั่วประเทศ และเป็นมหาวิทยาลัยที่โดดเด่นในด้านวัฒนธรรมและค่านิยม

พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์
และวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๑๐ พฤศจิกายน

ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีเปิดพระราชานุสาวรีย์เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ราชภัฏสุดดี

๑๔ กุมภาพันธ์

วันราชภัฏ

RAJABHAT UNIVERSITY DAY

“คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน”

“...งานของครูเป็นงานพิเศษ
ผิดแปลกกว่างานอื่น ๆ กล่าวในแง่หนึ่งที่สำคัญก็คือว่า
ครูจะหวังผลตอบแทนเป็นยศศักดิ์ ความร่ำรวย หรือประโยชน์
ทางวัตถุเป็นที่ยึดไม่ได้ ผลที่ได้ส่วนสำคัญจะเป็นผลทางใจ
ซึ่งผู้เป็นครูแท้ก็จะพึงพอใจ และภูมิใจอยู่แล้ว...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙
พระราชทานครูอาวุโส ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๑๖

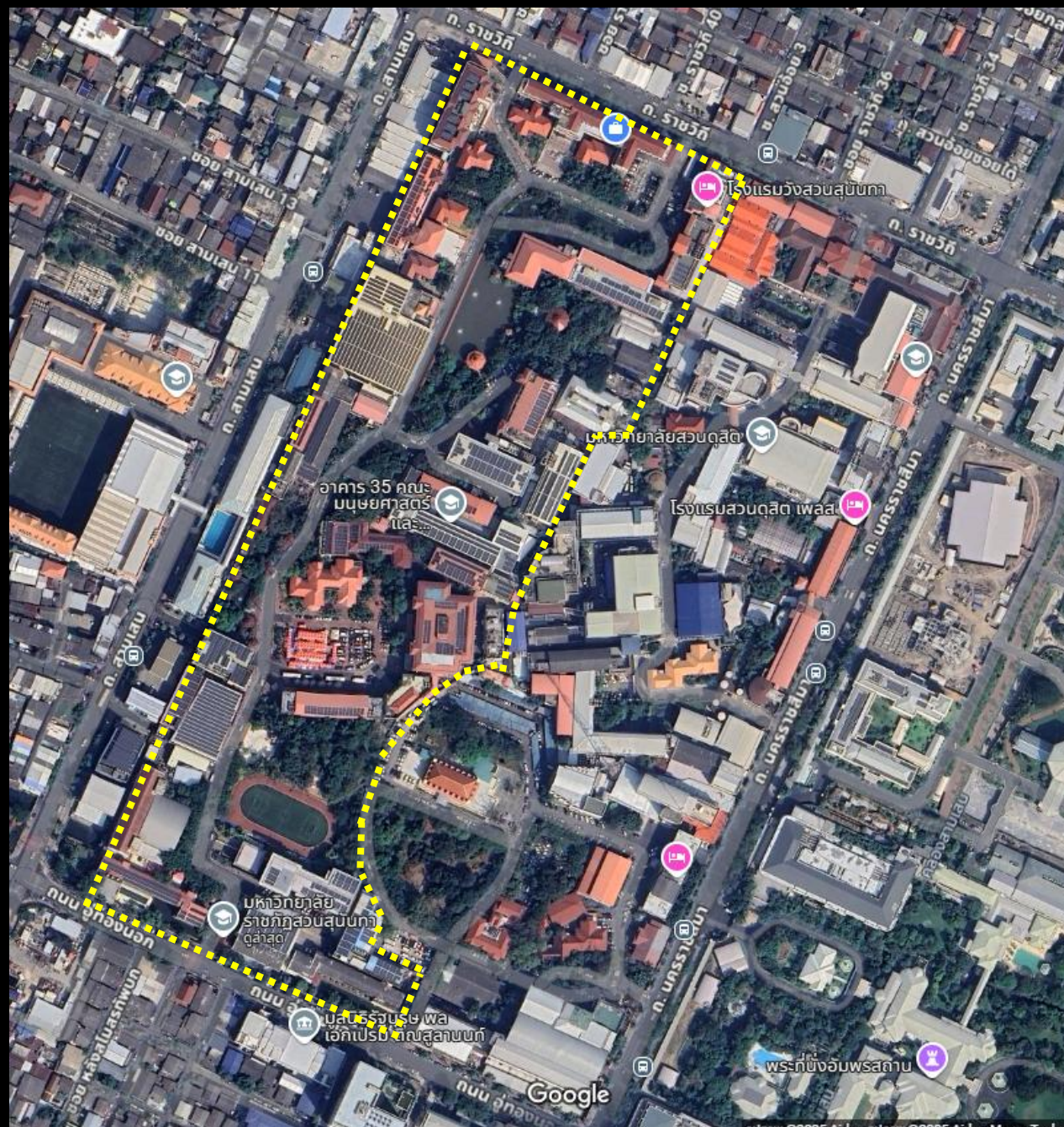
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

“การศึกษา คือ ความมั่นคงของประเทศ
การศึกษาต้องสร้างให้คนไทยมีทัศนคติที่ดี
และถูกต้อง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง
มีอาชีพมีงานทำ และเป็นพลเมืองดีมี
ระเบียบวินัย...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชทานแก่คณะองคมนตรี

เหตุการณ์สำคัญ:

- พระราชทานโฉนดที่ดินให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- วันอาทิตย์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๓ เวลา ๑๘.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จออก ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
- พระราชทาน ที่ดิน ๖๐ ไร่ ๑ งาน ๘๐ ตารางวา ติดถนนราชวิถี มูลค่าประเมินประมาณ ๖,๐๔๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ตารางวาละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท)
- ผู้รับพระราชทาน รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาฏ ตรีวิบูลย์ รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานโฉนดที่ดินในพระปรมาภิไธย
- วัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษาและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เหตุการณ์นี้ถือเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และเป็นหลักฐานแห่งความใส่ใจของพระมหากษัตริย์ไทยต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ

“...ไม่มีเทคโนโลยีใด ๆ สามารถมาแทนที่ครูได้
ด้วยเหตุผลดังกล่าว นั่นคือว่าทำไมครูที่ดี
จึงสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตลูกศิษย์ได้...”

พระราชดำรัส สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในการพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี ครั้งที่ ๓ ปี ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

การจัดการเรียนรู้

Learning Management

การเรียนรู้

การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลได้รับความรู้ ทักษะ
ทัศนคติ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ซึ่ง
เป็นผลมาจาก การได้รับประสบการณ์ การฝึกฝน
หรือการศึกษา

ความรู้

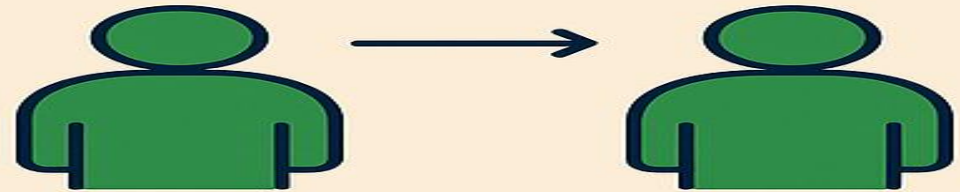
ทักษะ

ทัศนคติ

การเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรม

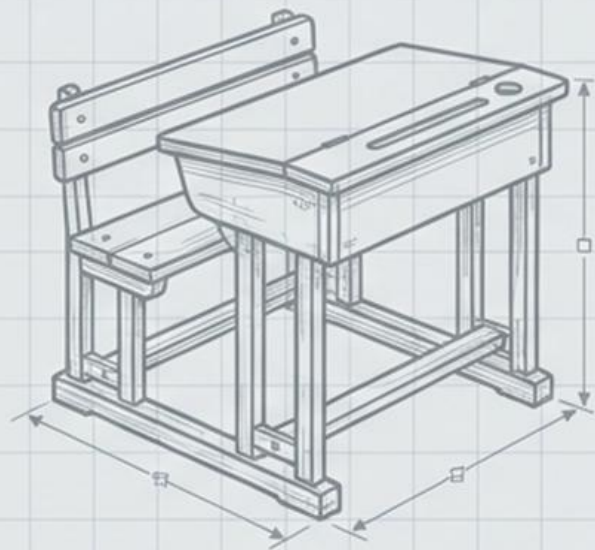

.....
การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง
ที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต และไม่ได้จำกัด
อยู่แค่ในห้องเรียน

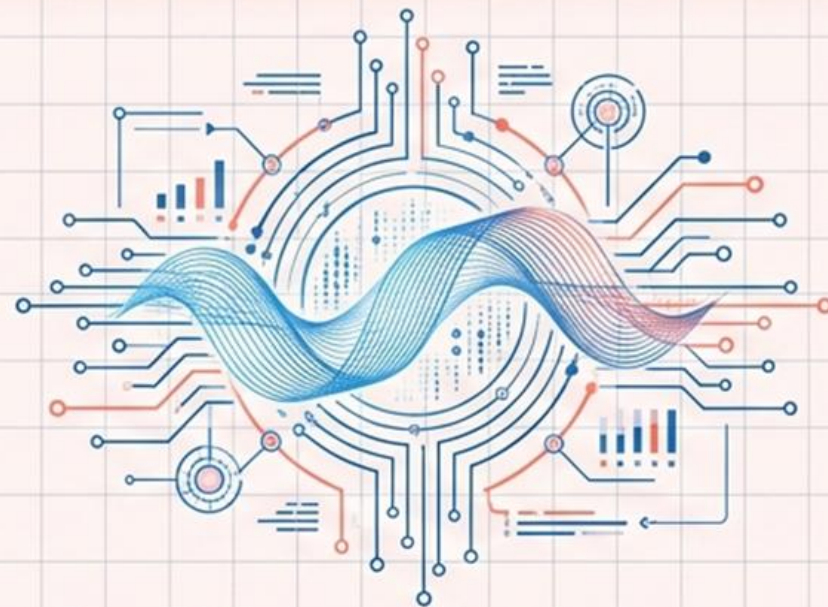

บทนำ

- การจัดการเรียนรู้ให้แก่ **“ผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑”** เป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง
- การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ มากมายอันส่งผลต่อการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน
- ผู้สอนจึงต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนได้มี **ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็น** สำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑
- **กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน** จึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอนจะจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนได้ ผู้สอนจะต้องมี **องค์ความรู้ที่จำเป็น หลากหลาย และสามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม** กับผู้เรียน รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้

การสอนแบบท่องจำ
เนื้อหา มีวันสิ้นสุด

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว
เกิดองค์ความรู้ใหม่มหาศาลตลอดเวลา

หัวใจสำคัญ: กระบวนการจัดการเรียนรู้ คือเครื่องมือเดียวที่จะเตรียมความพร้อม
ให้ผู้เรียนมีทักษะและเอาชีวิตรอดได้ในโลกยุคใหม่

๑.๑ ความหมายของการจัดการเรียนรู้ (Learning Management)

- เป็นกระบวนการหรือวิธีการใดๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาตนในทุกๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพ เรียกได้ว่าเป็น “การจัดการเรียนรู้”
- มีผู้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้
- การจัดการเรียนรู้ (Hough and Duncan, ๑๙๗๐ : ๑๔๔) อธิบายความหมายไว้ว่า “**กิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ และมีความสุข** ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่างๆ ๔ ด้าน”

การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความ
เข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา และการตั้ง
จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจน
เลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น

การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่
เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์
การเรียนรู้ที่วางไว้

(สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, ๒๕๕๓ : ๓๗)

การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถ
วิเคราะห์ผลได้

ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการ
การเรียนรู้ทั้งหมดได้

สรุป

กระบวนการ

ที่ผู้สอน

จัดสถานการณ์ สภาพการณ์ กิจกรรมการเรียนรู้

ผ่านการมี ปฏิสัมพันธ์

ระหว่างผู้สอน กับ ผู้เรียน

เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

สามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ได้

6 เรื่องต้องรู้ สำหรับครู GenZ

บุคลิกภาพครู

เป็นคนที่นักเรียนไว้ใจ เข้าถึงได้
ช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลกว่า

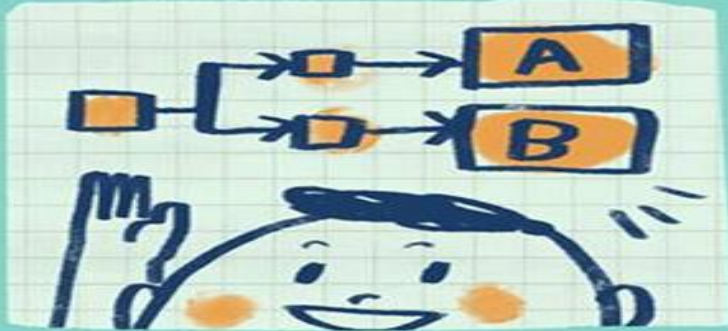
บทบาทครู

ครูคือผู้สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้
ไม่ใช่ผู้ให้ความรู้แบบเพียวๆเหมือนเมื่อก่อน

Internet

ผู้ให้ความรู้ที่เข้าถึงได้ 24 ชั่วโมง
มีฐานข้อมูลมหาศาลให้หยิบไปใช้

ถามให้คิด ให้อธิบาย

เน้นถาม “ทำไม , อย่างไร”
ถามแบบนี้ต้องใจเย็น รอคำตอบได้
เลิกถาม “เจ้าใจมั๊ย , ใจมั๊ย”

กระบวนการหาคำตอบ

นักเรียนลองใช้เครื่องมือต่างๆ สร้างคำตอบเอง
ถ้าไม่เวิร์ค ไม่เป็นไร มาลองกันใหม่
ความอยากรู้อยากเห็นสำคัญที่สุด

ให้อิสระในการถ่ายทอด

ในบางหัวข้อ แทนที่จะให้เขียนรายงาน
ลองให้นักเรียนเลือกช่องทางถ่ายทอด
ตามความสนใจ เช่น แต่งเพลง ทำเกม ฯลฯ

ครูแบบไหน?

ที่เด็กเรียนด้วย
แล้วมีความสุข 😊

INFOGRAPHIC : Kloyjall Phattaraporn
ที่มา : อะโอะไรท์กรุ

เชี่ยวชาญ
ในการสอน

รักเด็กทุกคน
ไม่แปรผัน

มุ่งมั่น
เพื่อเด็กทุกวัน

มีอารมณ์ขัน
ให้เด็กรักการเรียน

มีเหตุผล
ก่อนดุด่า

นอกตำรา
ก็คอยสอน

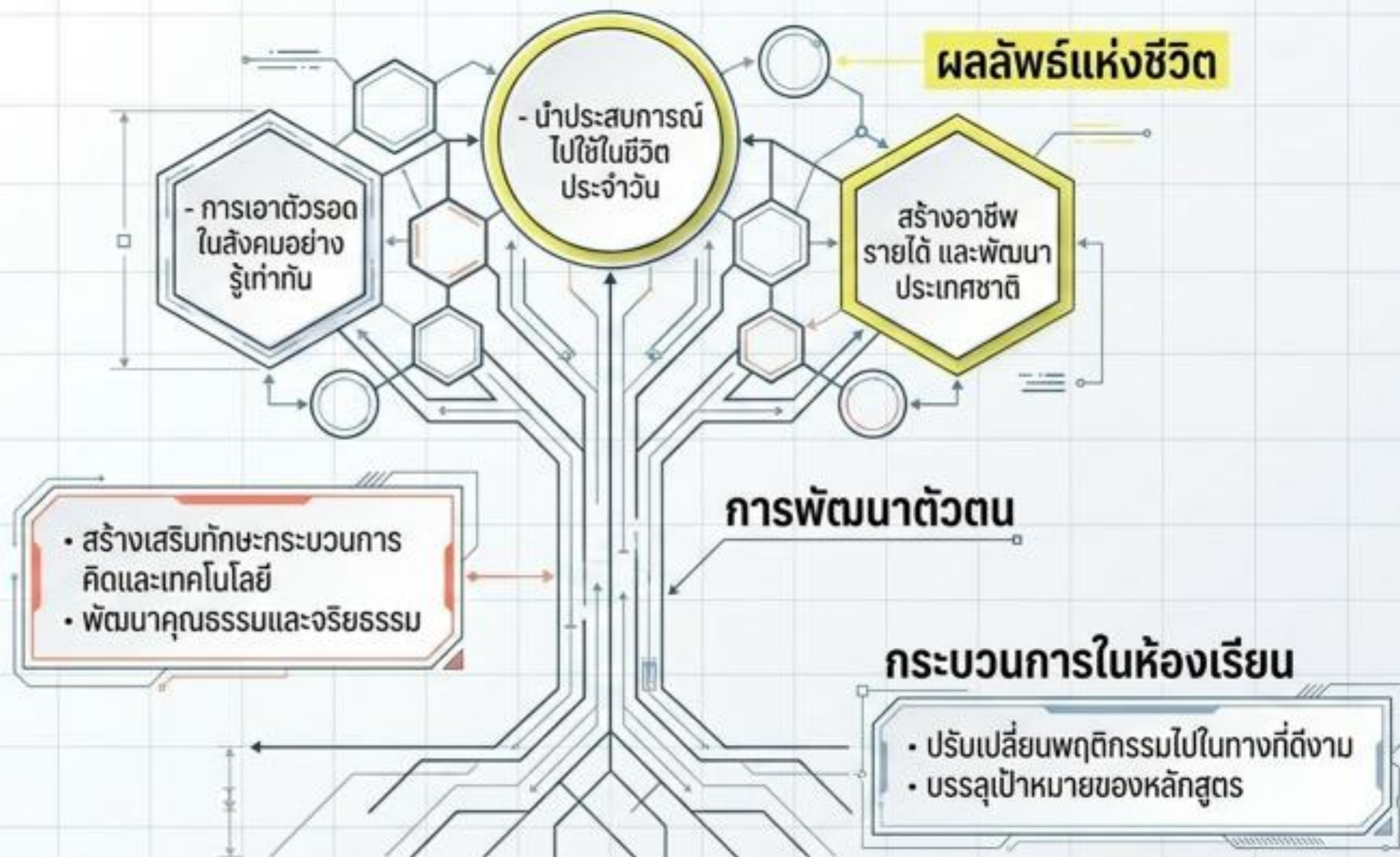
เอาใจใส่
ในทุกตอน

ที่แน่นอน
ต้องให้เกียรติ

๑.๒ ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

- การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้
- การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่ เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน
- หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสม ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้
- ๑. **มีความรู้และความเข้าใจ**ในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
- ๒. **เกิดทักษะ** หรือมีความชำนาญใน เนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
- ๓. **เกิดทัศนคติ**ที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
- ๔. สามารถนำความรู้ที่ได้ไป**ประยุกต์ใช้**ในชีวิตประจำวันได้
- ๕. สามารถนำความรู้ไป**ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม**ต่อไปอีกได้

การจัดการเรียนรู้

- กระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญหลายประการ ดังนี้ (กุลิสรา จิตรชญาวณิช, ๒๕๖๒ : ๑๑)
- **๑.การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม**
- ผู้สอนจะกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการในด้านต่างๆ ที่ดีขึ้นหรือต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา

- **๒.การจัดการเรียนรู้ช่วยให้จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย**
- การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ในหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาของสังคมไทย อาจจะมีทั้งความเหมือนกันและต่างกัน แต่ไม่ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับจะกำหนดไว้อย่างไร สิ่งที่สำคัญที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาบรรลุผล ก็คือ “การจัดการเรียนรู้” ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพจะส่งผลทำให้การศึกษามีคุณภาพ
- **๓.การจัดการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำไปใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข**
- ทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

- **๔. การจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม**

- ทำให้ผู้เรียนเป็นคนที่สามารถแยกดีชั่ว ถูกผิด อย่างมีเหตุผล มีหลักยึดปฏิบัติในการใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงาม และทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

- **๕. การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนรู้จักเอาตัวรอด**

- การเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างองค์ความรู้พัฒนาให้ผู้เรียนมีสติปัญญาที่ชาญฉลาด รวมทั้งพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน และยังสามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ต่างๆ ที่หลากหลายให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการดำรงชีวิตให้มีความสุขในสังคม
- ดังนั้น เมื่อผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์และทักษะต่างๆ จากการศึกษาและการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งดังกล่าวมาใช้ให้เป็นประโยชน์และรู้จักที่จะเอาตัวรอดอยู่ในสังคมได้อย่างรู้เท่าทัน

- ๖. การจัดการเรียนรู้ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน
- ๗. การจัดการเรียนรู้สามารถนำไปสู่การสร้างเสริมอาชีพหรือรายได้ให้กับผู้เรียน
- ๘. การจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้น้องค์ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ไปใช้พัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ ให้มีความก้าวหน้าได้

สรุป

- การจัดการเรียนรู้ เปรียบเสมือน **“เครื่องมือ”** ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้านไปสู่ความสำเร็จในชีวิต
- ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นสำคัญ
- หากผู้สอนเลือกใช้วิธีการการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

๑.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

- ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้กระจ่างแจ้ง เพื่อสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๑ : ๒๕ – ๒๖) ได้อธิบายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ไว้คือ
- “การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน”
- ผู้สอนต้องพยายามคัดสรร **กระบวนการเรียนรู้จัดการเรียนรู้** เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

๗ ความถนัดในการเรียนรู้

แบบไหน... ที่ใช้เรา..?

ด้วยภาพ

- ต้องเห็นภาพถึงจะเข้าใจ
- ใช้ MINDMAP เข้าช่วย
- แทนที่คำด้วยรูปภาพ
- หาสื่อต่างๆมาประกอบ เช่น วีดีโอ ภาพถ่าย การ์ตูน

ด้วยเสียง

- ชอบเรียนรู้ผ่านเสียง / ดนตรี
- เสียงเป็นปราการด่านแรก ชอบเรียนกับคนที่พูดสนุกๆ แต่ถ้าใครพูดน่าเบื่อจะจบเลย
- อ่านหนังสือไปพร้อมๆ กับการฟังเพลงได้
- แต่งเพลง ช่วยจำ

ด้วยภาษา

- ชอบการเรียนรู้ผ่านถ้อยคำ ทั้งการพูดและการเขียน
- ลองใช้เทคนิคที่พัฒนาทักษะ การพูดและการเขียน

ด้วยร่างกาย

- ชอบการสัมผัส ขยับ ลงมือทำ
- เรียนรู้ได้ดีผ่านสิ่งของเป็นชิ้นๆ
- จะเบื่อถ้าต้องอยู่นิ่งๆ ไม่ได้ลงมือซะที
- พยายามบอกตัวเองว่าการเขียนและวาด ก็เป็นกิจกรรมทางร่างกายเช่นกัน

ด้วยตนเอง

- เรียนรู้ได้ดีเมื่ออยู่ลำพัง
- ตั้งเป้าหมายให้สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง จะได้ผลดีกว่าคนอื่น
- เข้าใจและสนใจเรื่องภายใน

ด้วยสังคม

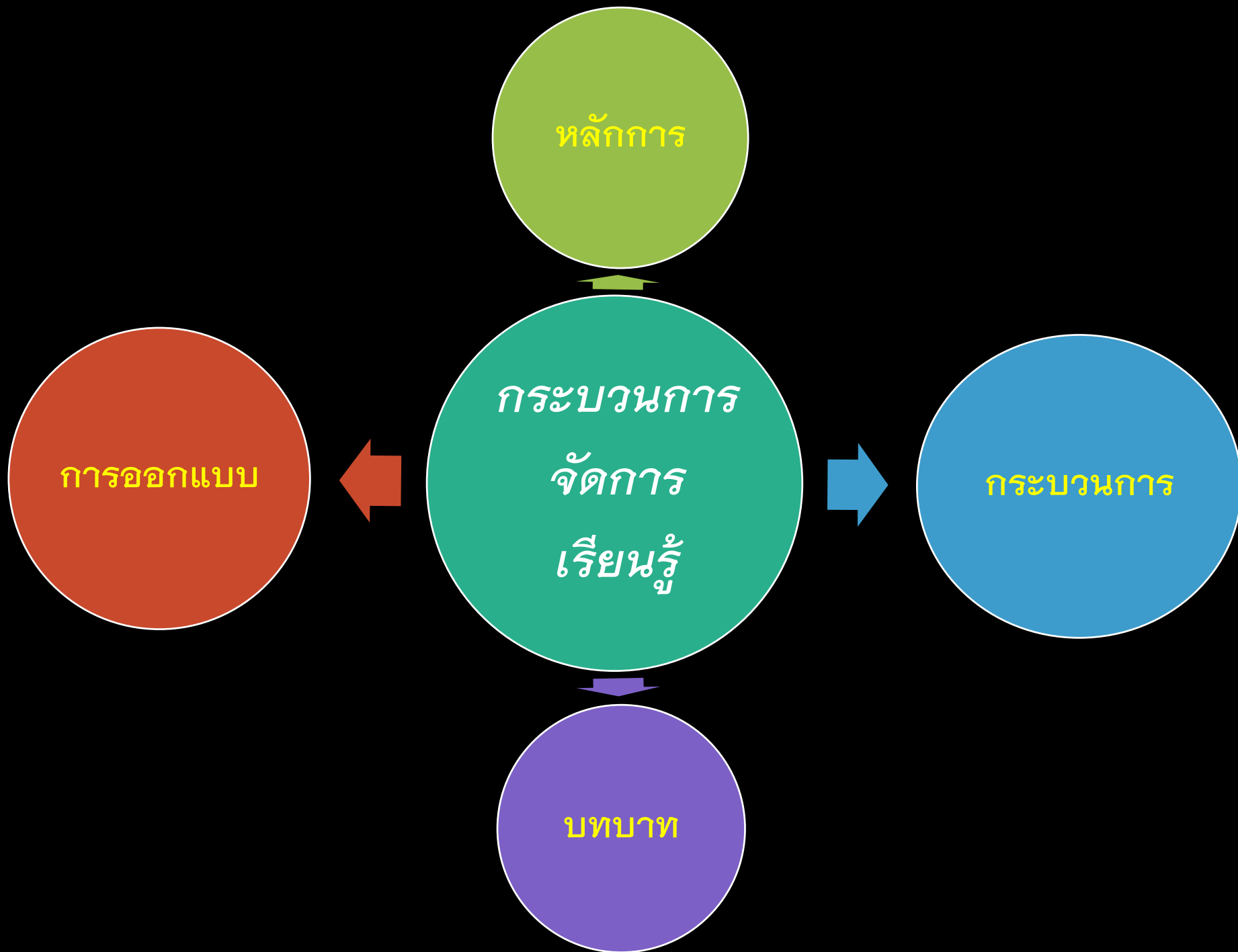
- ชอบเรียนรู้เป็นกลุ่มๆ
- ไม่ชอบการอยู่คนเดียวเงียบๆ
- การ ROLE PLAY อาจจะช่วย ทำให้การเรียนรู้สนุกขึ้น
- ชอบแลกเปลี่ยน

ด้วยตรรกะ

- สนใจแบบกราวด์ของเนื้อหา
- ชอบการวิเคราะห์ คีย์แคะหาความเชื่อมโยงมากที่สุด
- SYSTEM THINKING จะช่วยให้เห็นภาพรวมของเนื้อหาได้

๑. หลักการจัดการเรียนรู้

- การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน
- กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

๒. กระบวนการเรียนรู้

- การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัย กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร
- กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย
- กระบวนการเหล่านี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

- ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

บทบาทของผู้สอน (The Facilitator)

วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ออกแบบการเรียนรู้ที่ท้าทาย

จัดบรรยากาศและเตรียมสื่อ/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเมินผลเพื่อซ่อมเสริมและพัฒนา

บทบาทของผู้เรียน (The Active Creator)

วางเป้าหมายและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน

เสาะแสวงหาและวิเคราะห์ความรู้

ลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing)

ประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๔. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

- การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาทดังนี้
 - ๔.๑ บทบาทของผู้สอน
 - ๑) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
 - ๒) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้ และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - ๓) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

- ๔) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- ๕) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- ๖) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- ๗) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

- ๔.๒ บทบาทของผู้เรียน

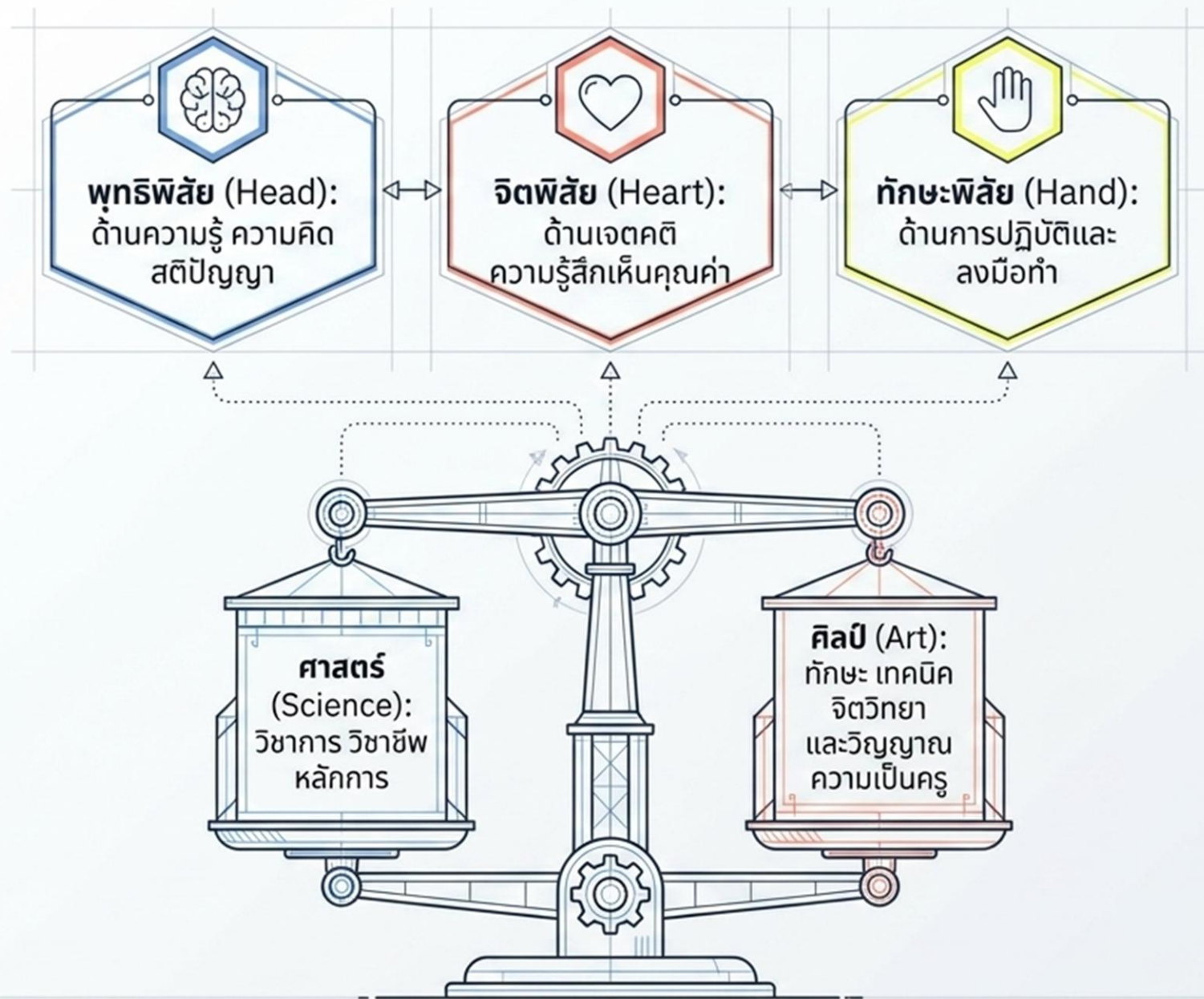
- ๑) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- ๒) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
- ๓) ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- ๔) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- ๕) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สรุป

- แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่ผู้สอนนำไปเป็นหลักยึดในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย
- **หลักการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน**
- เป็นแนวคิดที่ผู้สอนพึงให้ความสำคัญและต้องพยายามจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

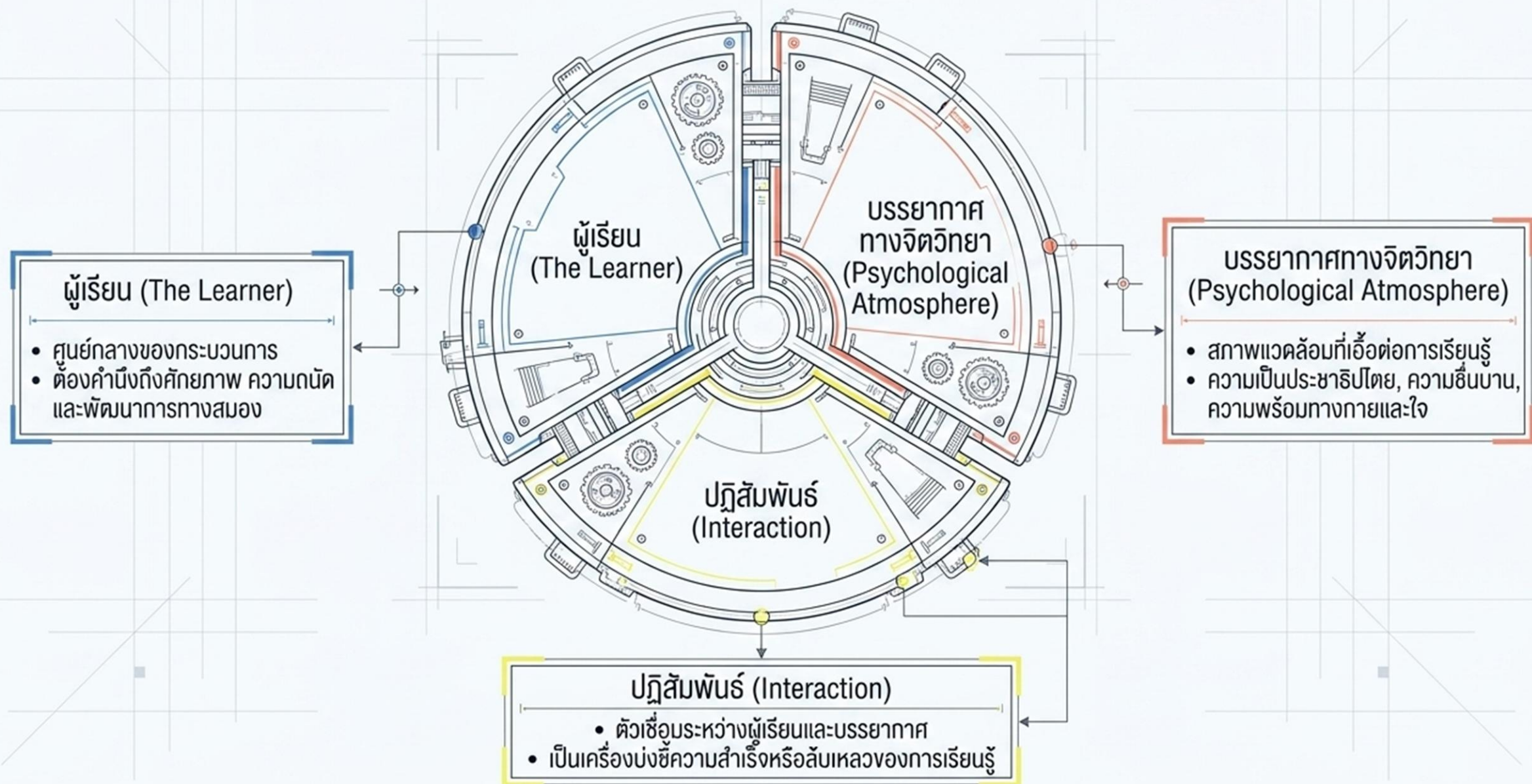
๑.๔ ลักษณะของการจัดการเรียนรู้

- การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาตนในทุก ๆ ด้าน การจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่เด่นชัดอยู่ ๓ ประการ ดังที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (๒๕๕๓ : ๒-๔) ได้อธิบายไว้และสามารถสรุปได้ดังนี้
- **๑. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน** หมายความว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนิ่งเฉย คือ ไม่เกิดการเคลื่อนไหวทั้งทางกาย วาจา และทางปัญญา เรียกได้ว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ก็ไม่จัดเป็นการเรียนรู้ แต่จะจัดเป็นการเรียนรู้ถ้าครูและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการร่วมมือกันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์

- ๒. การจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรม ๓ ด้าน ได้แก่
 - ๒.๑ **ด้านความรู้ ความคิด หรือด้านพุทธิพิสัย** กล่าวคือ ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา เกิดการพัฒนาขึ้นจากความไม่รู้ไม่เข้าใจ มีความคิดและคิดเป็น เช่น จากการอ่านเขียนไม่ได้มาเป็นอ่านออกเขียนได้ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ เป็นต้น
 - ๒.๒ **ด้านเจตคติ หรือด้านจิตพิสัย** เกี่ยวกับความรู้สึกเห็นคุณค่า ความดี ความงาม เช่น รู้สึกซาบซึ้งในบทกลอนที่ได้ฟังได้อ่าน เห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เป็นต้น
 - ๒.๓ **ด้านทักษะ หรือด้านทักษะพิสัย** หมายถึง ความสามารถกระทำได้ ปฏิบัติได้ถูกต้องตามวัย เช่น สามารถว่ายน้ำได้ วาดภาพได้ ร้อยมาลัยได้ เป็นต้น

- ๓. **การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน** หมายถึง การจัดการเรียนรู้จะบรรลุผลตามจุดประสงค์ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้สอนทั้งด้าน วิชาการ วิชาชีพ (ศาสตร์) รวมทั้งทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ (ศิลป์)
- จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จได้ ถ้าผู้สอนรู้จักใช้ศาสตร์อย่างมีศิลป์

๑.๕ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

- ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษา จากข้อมูลหลายประการ เพื่อนำมาช่วย เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของตน และการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใด จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ๓ ประการ ดังนี้
- A. ผู้เรียน
- B. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- C. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน บรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน
- ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอน จะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เกี่ยวกับความสามารถของสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ความต้องการพื้นฐาน หรือเรียกว่า **“ศักยภาพผู้เรียน”**

- ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของตนเองและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, ๒๕๕๗ : ๙ - ๑๐)
- ๑. ผู้เรียน
- ๒. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- ๓. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

- องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทั้ง ๓ ประการ หากดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมาก มีรายละเอียด ดังนี้
- ๑) **ผู้เรียน** ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึง และจะละเลยไม่ได้

- ๒) **บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้** ผู้สอนเป็นส่วนสำคัญ และส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ ความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งเครียด ความเชื่องช้าของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตามบรรยากาศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่นๆอีกนอกเหนือไปจากตัวผู้สอน คือ ผู้เรียนที่เข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเช้า หรืออาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียนชั่วโมงแรกด้วยความรู้สึกหิว หรือบางครั้งผู้เรียนได้รับสิ่งกระทบกระเทือนใจติดตามมาเนื่องจากความไม่ปรองดองในครอบครัว เป็นต้น ส่วนทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจจะมีคามกดดันจากฝ่ายบริหารหรือจากครอบครัว เศรษฐกิจ สิ่งที่น่ามาก่อนเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะมาพบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะบ่งได้ว่าบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบได้

- ๓) **ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน** ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรคิดถึงผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐาน และผู้สอนควรจะฝึกให้มีความไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

- กุณิสรา จิตรชนวนาวิช (๒๕๖๒ : ๖ – ๓๗)
อธิบายไว้ว่า
- “การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัย
องค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน จึงจะสามารถ
ทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จหรือมี
ประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
สำหรับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่
สำคัญซึ่งสามารถสรุปได้” ดังนี้

- ๑. **หลักสูตร** คือ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษารายละเอียดทั้งหมดในหลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจและสามารถนำสิ่งต่างๆที่บรรจุไว้ในหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนด ที่สำคัญถ้าผู้สอนไม่ได้มีการศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่าง ๆ ในหลักสูตรก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าจะสอนเนื้อหาอะไร เพื่ออะไร และวัดผลประเมินผลอย่างไร
- ๒. **จุดประสงค์** การจัดการเรียนรู้เริ่มต้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกครั้ง เพราะจะทำให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย สามารถทราบว่าผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรมใดบ้าง รวมทั้งสามารถวางแผนเตรียมเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

- ๓. **การจัดการเรียนรู้** เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นเดียวกัน เพราะจะทำให้ผู้สอนทราบว่า จะจัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- ๔. **สื่อการเรียนรู้** การนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า จะจัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

- ๕. **การวัดผลและประเมินผล** จะทำให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยทำให้ผู้สอนนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำปัญหาที่ค้นพบมาใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ
- ๖. **ผู้สอน หรือครู** เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นและเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียน
- ๗. **ผู้เรียน หรือนักเรียน** เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับผู้สอน เพราะถ้าไม่มีผู้เรียนหรือผู้รับความรู้ และประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ก็ไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้เพราะไม่มีผู้รับ

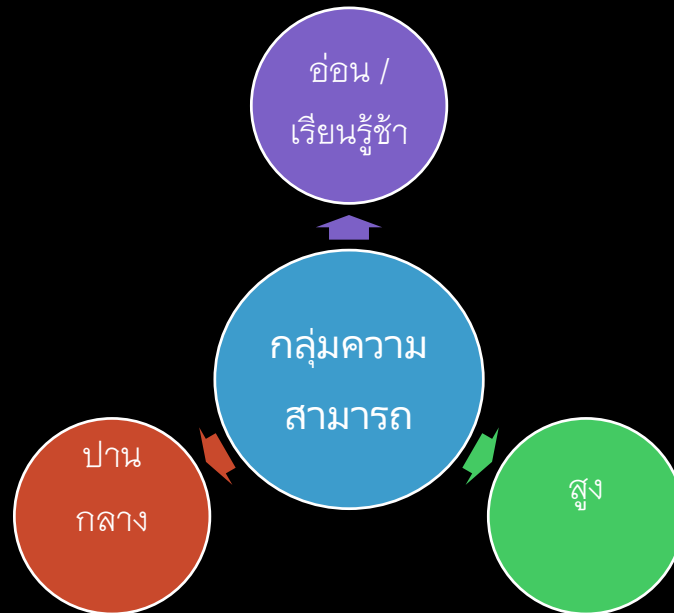
- องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่หลักสูตร จุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ผู้สอน ผู้เรียน รวมทั้งองค์ประกอบทางจิตวิทยา คือ บรรยากาศทางจิตวิทยา และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน
- องค์ประกอบเหล่านี้ ล้วนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง หากขาดองค์ประกอบใด องค์ประกอบหนึ่งไป ก็จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างสมบูรณ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ไม่เต็มศักยภาพและไม่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

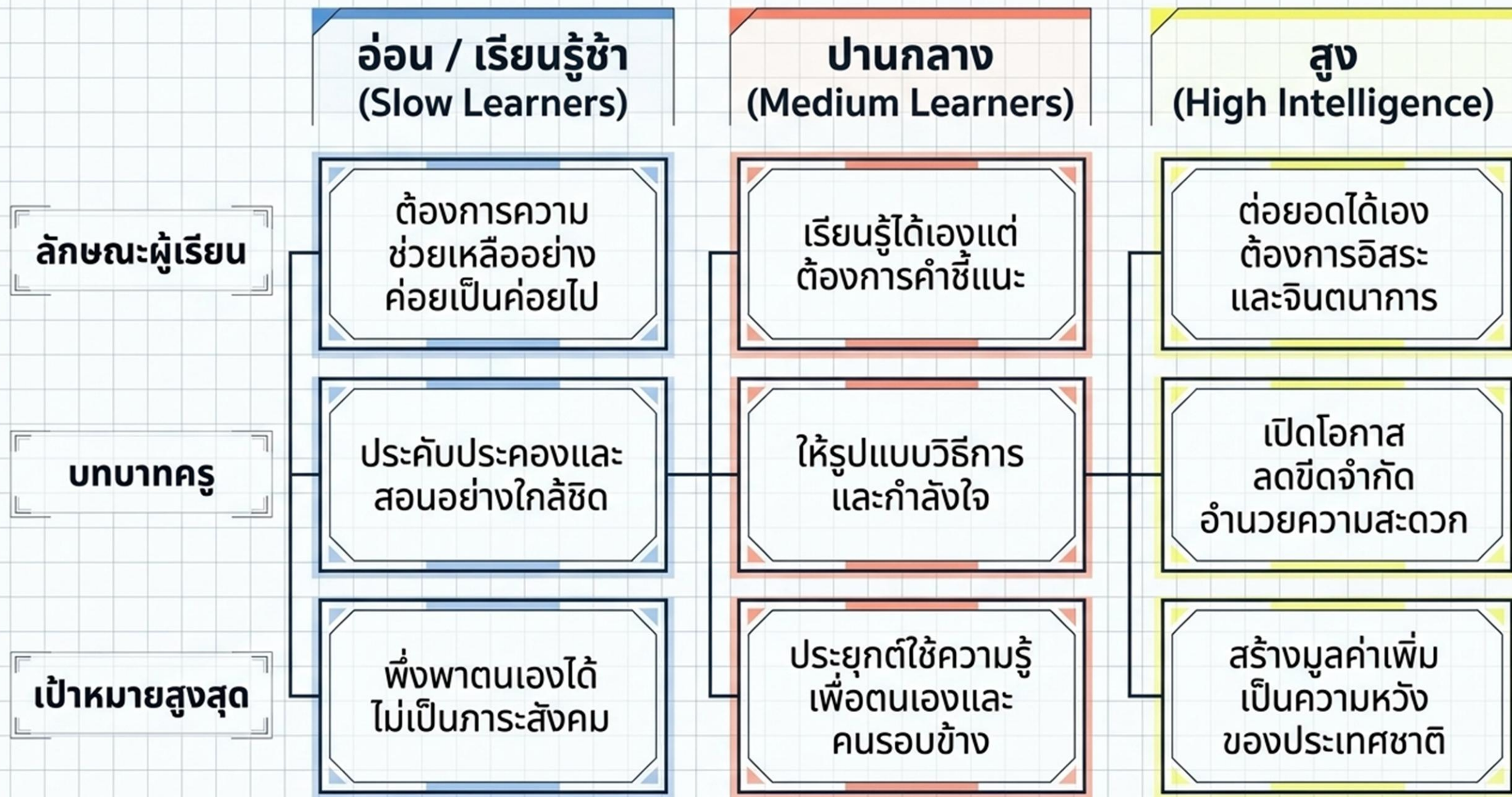
๑.๖ หลักพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

- ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อจะได้ใช้เป็นหลักยึดหรือเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (๒๕๔๓ : ๒๑) ได้กำหนดหลักสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้
 - ๑. มุ่งประโยชน์สูงสุดผู้เรียน
 - ๒. ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
 - ๓. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
 - ๔. ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง
 - ๕. ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

หลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

- ในการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถหลายอย่างในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนี้
- **A. หลักการรู้จักผู้เรียน** ถือเป็นสิ่งแรกที่คุณสอนต้องสามารถวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนได้ว่าเป็นอย่างไร มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างไร มากน้อยเพียงใด แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- **กลุ่มสติปัญญาค่อนข้างอ่อน / เรียนรู้ช้า**

- กลุ่มนี้สามารถเรียนรู้ได้ต่อเมื่อ ได้รับการช่วยเหลือหรือสอนจากผู้สอน อย่างค่อยเป็นค่อยไปจึงจะเรียนรู้สำเร็จ
- เป้าหมายการเรียนรู้เพียงช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้อื่นในการดำรงชีวิต

- **กลุ่มสติปัญญาปานกลาง**

- กลุ่มนี้ มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ต้องได้รับคำชี้แนะรูปแบบวิธีการจากผู้สอนภายใต้การให้กำลังใจ การเรียนรู้จึงจะประสบผลสำเร็จ
- ความต้องการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และเอื้อแก่ผู้อื่นรอบข้างได้

- **กลุ่มสติปัญญาสูง**

- กลุ่มนี้เป็นความหวังของสังคมประเทศชาติในการช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพในอนาคต
- กลุ่มนี้มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยต่อยอดจากการเรียนรู้จากผู้สอน แต่ต้องการความเป็นอิสระในการเรียนรู้ การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จินตนาการ ฉะนั้น จึงต้องการโอกาส และการให้ความสะดวกในการเรียนรู้อย่างหลากหลายรูปแบบ ไม่มีขีดจำกัด
- กลุ่มนี้มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดประโยชน์กับตนเองแล้ว ยังเพื่อผู้อื่น ประเทศชาติ ตลอดจนสิ่งแวดล้อม ใช้องค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นความหวังของทุกสังคม

- **B. หลักการวางแผนและเตรียมจัดการเรียนรู้**

- ผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้กระบวนการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

- **C. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้**

- การจะจัดการเรียนรู้อย่างไรกับกลุ่มผู้เรียนใด ผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมอง จิตวิทยาแนะแนว และการให้คำปรึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

- **D. หลักการวัด และประเมินผลการเรียนรู้**

- เมื่อผู้สอนจะเลือกรูปแบบการวัด และประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใด ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัด และประเมินผล ว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น
 - ต้องการวัดองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นว่ามีเท่าใด ควรใช้รูปแบบการวัด (Test)
 - ต้องการรู้ว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู่มากน้อยเพียงใดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การประเมิน (Assessment) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
 - ต้องการทราบว่า ผู้เรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จนเกิดประโยชน์ ด้วยการประเมิน แบบมีส่วนจากการยอมรับ ชื่นชม และให้รางวัล

ประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้

- ๑) **สมองของมนุษย์** มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด ผู้สอนจะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง (Head) จิตใจ (Heart) มือ (Hand) และสุขภาพองค์รวม (Health)
- ๒) **ความหลากหลายของสติปัญญา** การจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- ๓) **การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง** กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการจัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผล

หลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (อ้างถึงใน อารมณ์ ใจเที่ยง, ๒๕๕๓ : ๑๐) ได้สรุปไว้ ๔ ประการ คือ
 - ๑. **หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน** ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้
 - ๒. **หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้** ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและข้อสอบ
 - ๓. **หลักจิตวิทยาการเรียนรู้** เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง เป็นต้น
 - ๔. **หลักการประเมินผลและรายงานผล** ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

๑.๓/ การวางแผนการจัดการเรียนรู้

- แนวทางการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมสามัญศึกษา, ๒๕๔๒ : ๑๓-๑๖) ดังนี้
- ๑. **ขั้นเตรียมการ**
 - ๑.๑ **เตรียมตนเอง**
 - ครูต้องเตรียมตนเองให้พร้อม สำหรับบทบาทของผู้บริการที่ให้ความรู้ที่จะต้องให้คำอธิบายแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้
 - ครูจะต้องมีภาระหนักเตรียมตนเอง ด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทดลองปฏิบัติในเนื้อหาที่ตนเองรับผิดชอบ รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

- ๑.๒ เตรียมแหล่งข้อมูล

- เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่ามวลดความรู้ ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่นักเรียน ในด้านสื่อ การเรียนรู้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์ วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุด รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ด้วย
- ครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อหนังสืออุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าทั้งใน และนอกเวลาเรียน จัดทำแผนการสอน บทบาทของครูก่อนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้งคือ วาง แผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การ เรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อควรรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่จะสร้าง เสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ได้ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต้องเตรียมสิ่ง เหล่านี้

- ๑.๓ **เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้**

- ครูต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้ การค้นหาความรู้และการสร้างความรู้ โดยการทำหน้าที่ผู้จัดการที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้สามารถทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ ตามความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

- ๑.๔ **เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์**

- เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อหรืออุปกรณ์ใดเพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวบรรลุผลและจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูตรงนี้เป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผล

- ๑.๕ เตรียมวัดและประเมินผล

- การเตรียมวัดและประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ และผลงาน ที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

- ๒. **ขั้นตอนการ** ควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะต่อไปนี้
 - ๒.๑ **ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง**
 - ครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน
 - ๒.๒ **ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่ม**
 - ด้วยการยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มได้พูดคุยปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นและจะปรับให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

- ๒๒.๓ **ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์**
- ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กิจกรรมที่จัดจึงควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ ดังนี้
 - ๒๒.๓.๑ ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน
 - ๒๒.๓.๒ มีประเด็นท้าทายให้ผู้เรียนได้คิด เป็นประเด็นที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไปเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
 - ๒๒.๓.๓ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว
 - ๒๒.๓.๔ ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกรักของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับชีวิตประสบการณ์และความ เป็นจริงของผู้เรียน

- ๒.๔ **เน้นกระบวนการ** (Process) **ควบคู่ไปกับผลงาน** (Product) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่างๆที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งจะพิจารณาถึงผลงานแค่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของกระบวนการ
- ๒.๕ โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดแนวทางที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายาม**เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน** ส่งเสริมให้การปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

- ๓. **ขั้นประเมินผล**

- ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่า สามารถจัดการเรียนการสอน บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่
- ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อม ก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัด ควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติและจากแฟ้มสะสมผลงาน
- ในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย

PHASE 1: ขั้นตอนเตรียมการ

[1] เตรียมตนเอง: ศึกษาค้นคว้า
เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่แม่นยำ

[3] เตรียมกิจกรรม:
ออกแบบบทบาทให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้เอง

[5] เตรียมการวัดผล:
สร้างเครื่องมือที่ครอบคลุม
พุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย

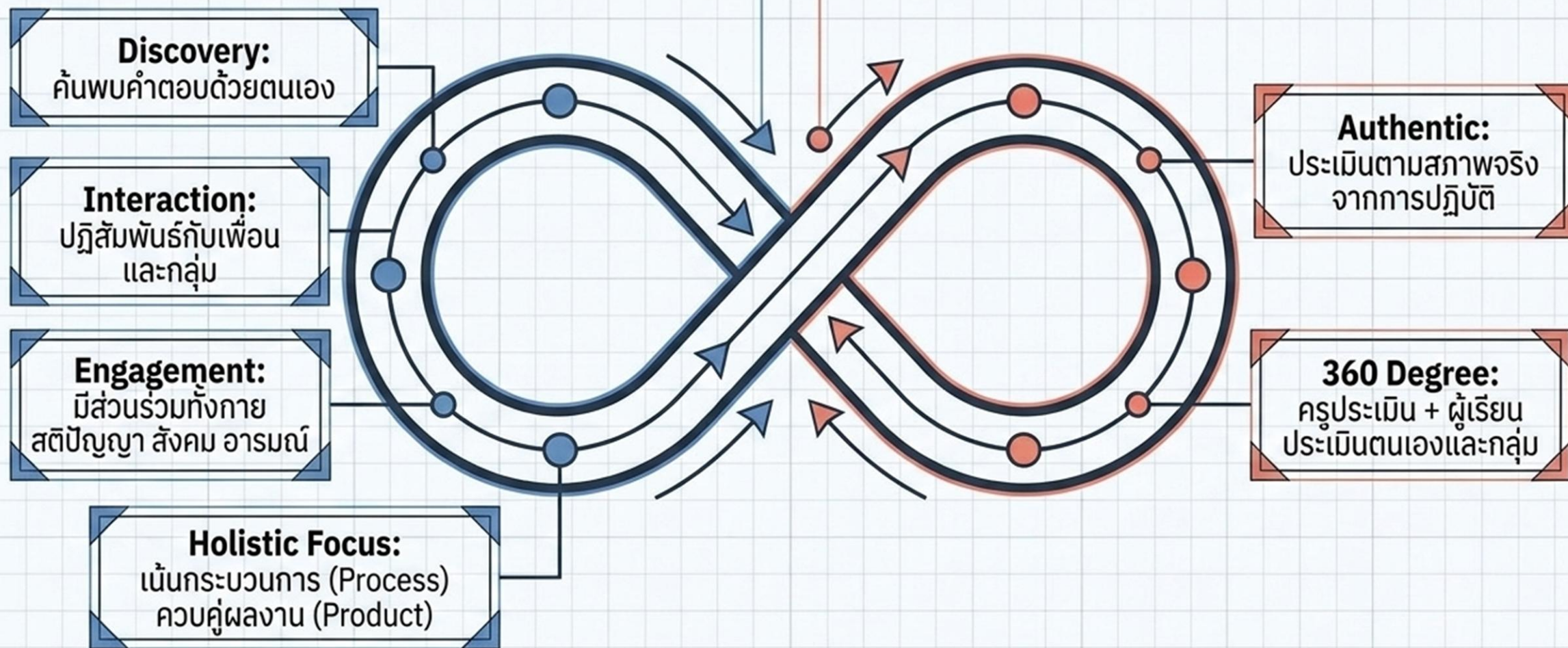
[2] เตรียมแหล่งข้อมูล: จัดหาศูนย์วิทยบริการ
สื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายนอก

[4] เตรียมสื่อและอุปกรณ์:
อำนวยความสะดวกให้กิจกรรมบรรลุผล

PHASE 2: ขั้นตอนดำเนินการ (Active Execution)

PHASE 3: ขั้นประเมินผล (Continuous Evaluation)

สรุป

- การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ
- **๑. ขั้นเตรียมการ** โดยผู้สอนเตรียมตนเองเป็นผู้ให้ความรู้ เตรียมแหล่งข้อมูล เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เตรียมวัดและประเมินผล
- **๒. ขั้นดำเนินการ** เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงานตลอดจนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
- **๓. ขั้นประเมินผล** ดำเนินการวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง

๑.๘ ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดี

การจัดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้น

ผู้สอนต้องมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ
บนพื้นฐานของแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

คือ

สอนด้วยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

และ

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

- การจัดการเรียนรู้ที่ดีหรือการสอนที่ดีที่ผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, ๒๕๕๓ : ๑๑-๑๓)
- ๑. **เป็นการสอนที่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี** ครบองค์ประกอบของการสอน อันได้แก่ การตั้ง จุดประสงค์การสอน การจัดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการ วัดผลประเมินผล
- ๒. **เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ความคิด ด้านเจตคติและด้าน ทักษะ** ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้ง คิดชอบ และปฏิบัติดี เกิดการเจริญเติบโตทุกด้านอย่างขึ้นบานและ แจ่มใส (สุมน อมรวิวัฒน์ อ้างถึงใน อาภรณ์ ใจเที่ยง, ๒๕๕๓ : ๑๒)

- ๓. เป็นการสอนที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหา และกับผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม
- ๔. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน
- ๕. เป็นการสอนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร เช่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ผู้สอนก็ต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

- ๖. **เป็นการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและตลอดไป** เช่น การสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิจารณ์ ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา ย่อมดีกว่าวิธีสอนโดยบอกความรู้ให้ หรือกระทำให้ดูแต่เพียงอย่างเดียว การให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ทั้งความรู้ ความคิด ไปใช้ในชีวิตประจำวันปัจจุบันและอนาคตได้ ย่อมเป็นการสอนที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน
- ๗. **เป็นการสอนที่สร้างความสนใจผู้เรียน** ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนตลอดจนจบกระบวนการสอน เช่น ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ ใช้คำถามกระตุ้นให้คิด ใช้วิธีการสอนหลายรูปแบบที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ (Learning by doing) ได้ทดลอง ได้คิดค้นคว้า เป็นต้น ย่อมทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนใจ

- ๘. **เป็นการสอนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศด้านวัตถุและด้านจิตใจ**
บรรยากาศด้านวัตถุ หมายถึง การมีสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน และสิ่งแวดล้อมที่ดี เอื้ออำนวยให้เกิดความสบายตาสบายใจในการเรียน ส่วนด้านจิตใจ หมายถึง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนด้วยดี ให้ความเป็นกันเอง ให้ความเมตตา ความรัก ความอบอุ่นแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข มีชีวิตชีวา และไม่ตึงเครียด
- ๙. **เป็นการสอนที่ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม** เช่น การให้รางวัลและการลงโทษที่พอดี การให้คำชม การจูงใจ เร้าใจให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นภายใน การให้ผู้เรียนได้รับทราบผลงานของตนโดยทันที การทำให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จของตน การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้เรียนจากสิ่งที่ยากไปยาก ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัจจัยช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี

- ๑๐. **เป็นการสอนที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย** เช่น ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานกลุ่มร่วมกัน ได้ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ฝึกการทำตามข้อกำหนดกลุ่ม และฝึกระเบียบระเบียบวินัยในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นการปูพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป
- ๑๑. **เป็นการสอนที่มีกระบวนการ** หมายถึง มีลำดับขั้นตอนการสอนที่ไม่สับสน ในการสอน จำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน เตรียมจัดลำดับการสอนให้สอดคล้องต่อเนื่องกันอย่างเหมาะสมตั้งแต่ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป กระบวนการสอนจะมีขั้นตอนแตกต่างกันไปตามลักษณะของวิธีสอนที่นำมาใช้ เช่น วิธีสอนแบบสาธิต ย่อมมีขั้นตอนการสอนแตกต่างจากวิธีสอนแบบทดลอง ผู้สอนต้องวางแผนจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้ถูกต้อง

- ๑๒. **เป็นการสอนที่มีการวัดผลประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียน** โดยอาจใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ การให้ค้นคว้ารายงาน การทำแบบฝึกหัด ฯลฯ การวัดผลประเมินผลจะช่วยวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และวัดผลสำเร็จของผู้สอน ผู้สอนจะนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลย้อนกลับพิจารณาการสอนของตนว่า มีข้อบกพร่องที่องค์ประกอบการสอนข้อใด ทำให้แก้ไขได้ตรงจุด เพื่อความบูรณ์ของการสอนครั้งต่อไป
- ๑๓. **เป็นการสอนที่ผู้สอนสอนด้วยวิญญาณความเป็นครู** สอนด้วยความกระตือรือร้น สอนด้วยความตั้งใจ ความเต็มใจ และความมั่นใจ บุคลิกภาพท่าทางการแสดงออกของผู้สอนจะสะท้อนให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกของผู้สอนได้ดี ถ้าผู้สอนมีความรู้สึกที่ดีทั้งต่อผู้เรียนและต่ออาชีพ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเรียนด้วยความศรัทธา ด้วยความสุขด้วยความตั้งใจ และด้วยความเต็มใจเช่นกัน

การจัดการเรียนรู้ที่ดีในสถานศึกษาทุกระดับ

- กุณิสรา จิตรชนวนิช (๒๕๖๒ : ๑๐) ได้สรุป ดังนี้
- ๑. **เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มองเห็นได้** (Visible Learning) ใช้วิธีการหรือมาตรการต่าง ๆ มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพที่สูง เช่น การให้ผู้เรียนบอกความคาดหวังและให้เกรดตนเอง การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย การอธิบายในชั้นเรียน การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน การฝึกคิดเกี่ยวกับการใช้ความคิดของตนเอง (Think about Thinking) การจัดการห้องเรียนและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง
- ๒. **ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้** กล่าวคือ คำนึงถึงหลักจิตวิทยาและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนและผู้สอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ เช่น วัฏวุฒิ ภาวะของผู้เรียน ความยากง่ายของเนื้อหาที่เรียน การใช้แรงเสริม การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

- ๓. **จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และจะต้องส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
- ๔. **ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายทันสมัย** การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องพยายามใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลายมีความน่าสนใจและทันสมัยมาใช้พัฒนาผู้เรียนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้

- ๕. **มีการวัดผลและประเมินผล** การจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสามารถบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งปัจจุบันการวัดผลประเมินผลสามารถใช้วิธีการได้หลายรูปแบบ เช่น การวัดผลตามสภาพจริง ทั้งนี้การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ คือ การวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน การวัดผลและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

สรุป

- การจัดการเรียนรู้ที่ดีมีลักษณะ ดังนี้
- เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
- มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดีครบองค์ประกอบของการสอน
- มีลำดับขั้นตอนการสอนที่ไม่สับสนสอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหาและกับผู้เรียน
- คำนึงถึงประโยชน์ผู้เรียนที่จะนำไปใช้
- เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติ
- ใช้เทคนิคที่หลากหลายทันสมัยในการจัดการเรียนรู้
- ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาการในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน

๑.๙ แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

- โลกในศตวรรษที่ ๒๑ มีสิ่งใหม่ปรากฏขึ้นมากมายในแต่ละวัน
- ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้จบสิ้น การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนจำจึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะสิ่งที่ควรนำไปสอนผู้เรียนยังมีอีกมากมายและไม่สามารถสอนจนหมดสิ้น ภายในเวลาเรียนที่กำหนดได้
- เนื้อหาสาระที่จะนำไปจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ จึงควรมุ่งเน้นที่การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลที่มีเครื่องมือในการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก มีความสามารถในการสกัดและคัดกรองข้อมูลที่ควรเรียนรู้

30 Useful AI Apps That Can Help You in 2025

ByteByteGo

General Purpose

Perplexity

Anthropic Claude

Grok

ChatGPT

Gemini

Writing Code

Cursor

Replit

Windsurf AI

GitHub Copilot

Tabnine

Productivity

Adobe (PDF Chat)

Gemini for Gmail

Gamma (AI slide decks)

WhisperFlow (AI voice dictation)

Granola (AI notetaker)

Audience Building

Delphi (AI text, voice)

HeyGen (Video translation)

Persona (AI Agent Builder)

Captions (AI Video Editing)

OpusClips (Video Repurposing)

Creativity

ElevenLabs (Realistic AI voices)

Midjourney

Suno AI (Create Songs)

Krea (Enhance images)

Photoroom (AI image editor)

Learning and Growth

Particle News App

Rosebud (AI Journal App)

NotebookLM

Goodinside (Parenting Co-pilot)

Ash (AI counselor)

- ผู้สอนจึงควรมุ่งสอนเกี่ยวกับกระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความอยากที่จะเรียนรู้ เรียกว่า
- **“จิตแห่งวิทยาการ”** เกิดการรู้คิด สอนเกี่ยวกับการคิดขั้นสูง การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา การจัดการแก้ไขปัญหา การสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น การสร้างเครือข่าย มีทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- โดยได้เรียนเกี่ยวกับการใช้ไอซีทีเป็นเครื่องมือในการช่วยแสวงหาความรู้และนำมาสร้างองค์ความรู้ ฝึกวางแผน การทำงานได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการความรู้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ รวมทั้งได้เรียนรู้วิธีการวิเคราะห์แนวโน้มและสามารถคาดการณ์ความเป็นไปในอนาคต (ณิรดา เวชญาลักษณ์, ๒๕๖๑ : ๕๘)

- พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (๒๕๕๓ : ๔๓-๔๖) กล่าวถึง กระบวนทัศน์ใหม่การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการศึกษาที่เน้นให้ **“คนมีปัญญา”** เพราะปัญญาของคนในชาติ มีความสำคัญยิ่งกว่าทรัพยากรแร่ธาตุ
- การศึกษาในยุคนี้เน้น **“รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้”** เน้นการร่วมมือจากผู้คน เป็นการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้แบบรวมพลัง การจัดการเรียนรู้เน้นการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง
- ผู้สอนต้องสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนใช้ปัญญาในการสร้างความรู้และผลผลิตด้วยตนเองที่มีค่าต่อสังคม กระบวนทัศน์ของการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้

กระบวนทัศน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) เน้นการบูรณาการ (Integration)

- ๑. การเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
 - ๑.๑ ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยง
 - ๑.๒ ใช้หลากหลายรูปแบบในการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ
 - ๑.๓ เร้าให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น กระตุ้นความสนใจให้คิดลงมือปฏิบัติ สำรวจ ตรวจสอบและเรียนรู้
 - ๑.๔ การสอนเป็นกระบวนการริเริ่ม อำนวยความสะดวก และให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และค้นพบความสามารถที่สมบูรณ์ด้วยตนเอง

- ๑.๕ การสอน คือ การร่วมกันอย่างเป็นสุขในการใช้กระบวนการแล้ว ทำให้เกิดผลการเรียนรู้โดยผู้เรียน
- ๑.๖ การสอนเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และหมายถึงการค้นพบอยู่เสมอ การทดลองความสามารถ หรือศักยภาพของตนเอง การสะท้อนกลับและการพัฒนาอาชีพ

- ๒. การเรียนรู้ที่เน้นท้องถิ่นและเน้นความเป็นสากล
 - ๒.๑ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในท้องถิ่น ในชุมชนและในจังหวัด
 - ๒.๒ จะต้องเป็นการสอนที่เน้นกลุ่มหรือทีมและการสร้างเครือข่าย
 - ๒.๓ เป็นการสอนจากห้องเรียน สู่โลกภายนอก
 - ๒.๔ เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียนอย่างไม่จำกัดเวลาและสถานที่
 - ๒.๕ สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม
 - ๒.๖ เน้นการสร้างเครือข่ายของครูในโรงเรียน ออกสู่โลกภายนอก

การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การออกแบบที่เป็นระบบ (Systemic Design)

- ✓ เตรียมการสอนครบองค์ (จุดประสงค์, เนื้อหา, กิจกรรม, สื่อ, ประเมิน)
- ✓ ลำดับขั้นตอนไม่สับสน (Visible Learning)
- ✓ สอดคล้องกับ เจตนารมณ์หลักสูตร

บรรยากาศและการมีส่วนร่วม (Atmosphere & Participation)

- ✓ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning)
- ✓ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยและการทำงานกลุ่ม
- ✓ สภาพห้องเรียนและ จิตวิทยาเชิงบวก

จิตวิทยาและนวัตกรรม (Psychology & Innovation)

- ✓ ใช้เทคนิคที่หลากหลาย และทันสมัย
- ✓ วัดผลตามสภาพจริง เพื่อพัฒนา
- ✓ สอนด้วยวิญญาณและความกระตือรือร้น

แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

- สรุปร คือ ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
 - เป็นบุคคลที่มีเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
 - เน้นการทำงานเป็นทีม มีการบูรณาการหลาย ๆ วิชาเข้าด้วยกัน
 - ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยง
 - ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการสร้างเครือข่ายสู่โลกภายนอก
 - สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้

จาก (FROM):

เน้นให้ผู้เรียนท่องจำ
(Rote Memorization)

การเรียนรู้จำกัดอยู่แค่
ในห้องเรียน
(Confined to Classroom)

ครูเป็นศูนย์กลาง
และผู้ป้อนข้อมูล
(Teacher as Director)

สู่ (TO):

สร้าง **จิตแห่งวิทยาการ**
และทักษะการคิดขั้นสูง
(Knowledge Creation & Critical Thinking)

เครือข่ายระดับสากลและ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้
(Global Networks & Local Community)

ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก
และพี่เลี้ยง
(Teacher as Facilitator & Mentor)

หน้าที่หลักของครูไทยในวันนี้

ที่มา: HONGPRAKKROO

หน้าที่หลัก ของครูไทย ในวันนี้
ท่าน ผอ. ไปรอรับ กับเจ้านาย
ครูสมศรี วิชาการ งานท่านมาก
เข้าอบรม หลักสูตรใหม่ ได้ห้าวัน
ครูทองดี พิธีกร งานกุศล
ครูวิรัช ค่ายลูกเสือ ขอตัวมา
ครูประสงค์ ไปส่งงาน อยู่ที่เขต
ได้งานเข้า ต้องส่งบ่าย ไม่เกินเย็น

ล้วนแต่มี กิจกรรม ทำหลากหลาย
เพราะผู้ใหญ่ ในกระทรวง มาทวงงาน
จึงขอฝาก สายสมร สอนแทนท่าน
ส่วนครูวสันต์ ไปช่วยงาน การกีฬา
มีแต่คน คอยจองตัว ทั่วทิศา
จึงขอลา ห้าวัน มันจำเป็น
ครูสุเมธ ธุรการ งานด่วนเด่น
เพราะถือเป็น งานหลัก มักสำคัญ

ครูพิชิต ตีตอบบรม หลักสูตรใหม่

ครูอารีย์ มีฐานะ ลาหนึ่งวัน

เหลือคุณครู สายสมร สอนทั้งหมด

เล่นกีฬา ตอนเช้า บ่ายเข้านอน

- หน้าหลัก ของครูไทย ในวันนี้
- หน้าหลัก ไม่ได้สอน ก่อนหน้าใด

ครูสมัย ไปทำสื่อ เชิงสร้างสรรค์

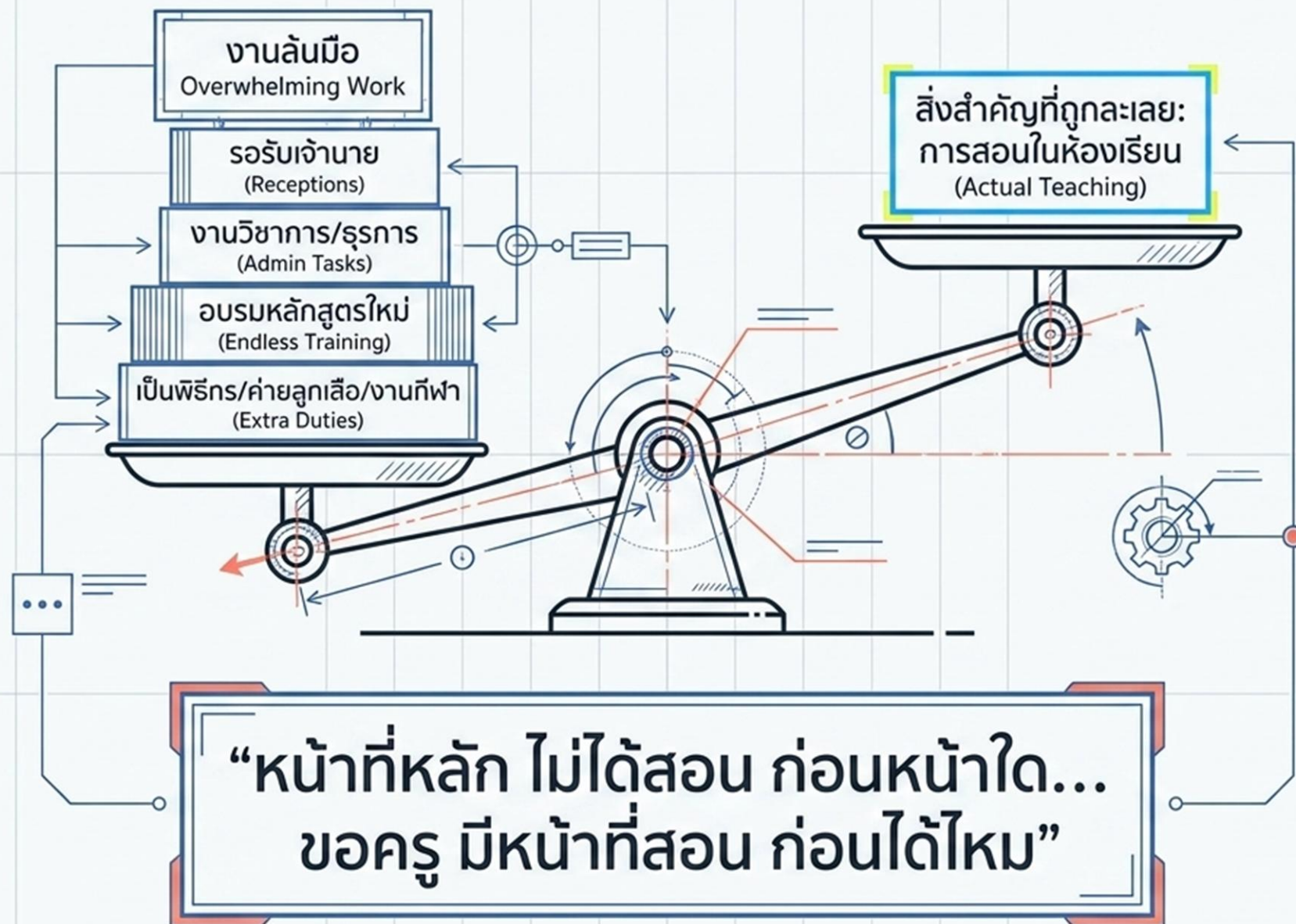
ทำบุญ บ้านหลังใหม่ ให้ใหญ่โต

จึงงด การเรียน เปลี่ยนการสอน

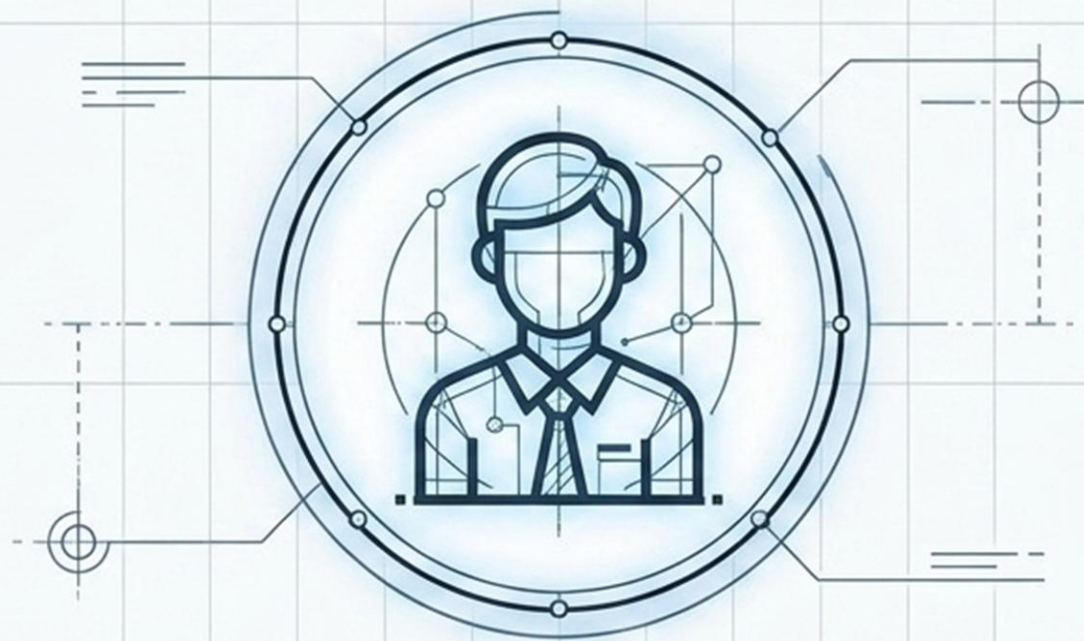
ตื่นแล้ว สอนท่องจำ จะทำไม

ขอครู มีหน้าที่สอน ก่อนได้ใหม่

หลักสูตรใหม่ หรือเก่า ก็เท่าเดิม

การจัดการเรียนรู้คือ ศาสตร์ ที่ต้องอาศัย ศิลป์

แม้สภาพแวดล้อมและภาระงานจะทำทลาย
แต่หัวใจสำคัญของการศึกษาไม่เคยเปลี่ยน นั่นคือ ผู้เรียน

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นที่วิญญาณความเป็นครู